

Державний архів Сумської області

**Роменський дитячий будинок Роменського районного відділу
народної освіти м. Ромни Роменського району Сумської області**

ФОНД Р-6012

Опис № 3

(Загальне діловодство. Учбова частина)

1945-1955

ПЕРЕДМОВА

до опису №3 фонду Р-6012 – Роменський дитячий будинок
 Роменського районного відділу народної освіти
 м. Ромни Роменського району Сумської області

З приходом радянської влади у 1918 році дитячі притулки, що існували в дореволюційній Росії на благодійні кошти, декретом Раднаркому були перетворені на державні дитячі будинки й передавались у відання спеціально створених комісій. Для нормування процесу організації мережі дитячих закладів для безпритульних дітей Наркомос видав низку положень, зокрема, «Про дитячу трудову колонію», «Про трудову комуну для підлітків», «Про прийомні пункти», «Про створення відкритих дитячих будинків»

Якщо до революції на соціальний розвиток безпритульних дітей, крім державних, впливали благодійницькі організації та церква, а виховання базувалось на ідеалах християнської моралі та відданості монархії, то більшовики оголосили принципами комуністичного виховання марксизм, класовість, атеїзм, колективізм та інтернаціоналізм. Безпритульні діти були беззахисними перед ідеологічним тиском тоталітарного режиму й виховними експериментами радянської педагогіки. *«Воспитывать у детей чувства советского патриотизма, беспредельной преданности партии, правительству и т. Сталину»* (оп.2, спр.6).

Наприкінці 1930 – початку 1940-х років у дитячих будинках Радянського Союзу почала спостерігатись певна тенденція: вихованців дитбудинків, особливо тих, що були круглими сиротами чи дітьми репресованих «ворогів народу», які не знали своїх батьків, намагалися раніше строку випустити у доросле життя.

Форми виявлення дитячої безпритульності також були різними: жебрацтво, бродяжництво, проституція, правопорушення. Причини виникнення безпритульності й втрати дітьми зв'язку з батьками мали системний характер. Значна частина дітей втратила зв'язок із батьками під час евакуації внаслідок голоду 1921–1923 років. У цілому, якщо на 1919-1920 роки в Україні нараховувалося приблизно 7.600.000 дітей, то 1/8 частина з них була безпритульною (950 тисяч).

Чергова «третя хвиля» безпритульності та сирітства розпочалася в СРСР після виходу в світ наказів НКВС «Об операции по репрессированию жен и детей изменников родины» (15 серпня 1937 року) і «О детях репрессированных родителей» (20 травня 1938 року), згідно з якими жінки «зрадників батьківщини» відправлялись до таборів на 5–8 років, а їх діти – до дитячих будинків.

Після визволення Сумської області для дітей, батьки яких загинули на фронті, у 1944 році створили 8 спеціальних дитбудинків.

З книги Петра Картавого «Світ осиротілих дітей: крізь біль і міфи – до справжності» (Суми. Видавництво «МакДен». 2011):

Довідка Сумського виконкому обласної Ради від 26 травня 1948 року Про хід виконання постанови РМ УРСР №235 від 10 березня 1948 року «Про заходи по ліквідації дитячої безпритульності та бездоглядності» станом на 1-е травня в області було 42 дитячих будинки з загальною кількістю 6230 дітей, з них: спецдитбудинків 8 з кількістю дітей 1666, звичайних дитбудинків 30 з кількістю дітей 4044, санаторних 1 з кількістю дітей 108, шкіл-інтернатів 3 з кількістю дітей 312. У Сумському облвідділі народної освіти життєдіяльність дитбудинків забезпечував сектор із 3 чол.

* * *



У 1926 році було відкрито Роменський дитячий будинок. У 1943 році школа реорганізована в дитячий будинок №1 для дітей-сиріт.

Згідно постанови виконкому Сумської облради депутатів трудящих за № 71 від 12.12.1942 у м. Ромни утворений дитячий будинок на 150 осіб. В додаток до постанови виконкому райради депутатів трудящих від 21 лютого 1944 року дитячому будинку передано приміщення колишнього житлового будинку по вул. Щучки, буд. 23 (колись там були пральня, лазня, їдальня, клуб, які згодом були зайняті під квартири). Організовано допоміжне господарство з передачею дитбудинку землі, коней, свиней, корів.

У 1946 році в розпорядженні будинку було 5 будівель, з них: у 2 будинках жили діти, в інших були кухня, столова, контора, пральня та інші підсобні приміщення. Було 2 майстерні – швейна та чоботарська. Станом на 1953 рік – 5 будівель, з яких три (з них дві дерев'яні) зайняті 19 дитячими спальнями. На кінець 1954 року у дитбудинку було 122 вихованці (74 хлопчики, 48 дівчат).

На виконання постанови виконкому обласної Ради депутатів трудящих № 262 від 4 квітня 1959 року «Про розширення сітки шкіл-інтернатів у 1959 р.» Наказ по Сумському обласному відділу народної освіти від 01 червня 1959 року «Про реорганізацію Правдинського, Путивльського, Роменського і Іванівського санаторного, Роменського № 3 та Миропільського дитячих будинків у школи-інтернати» Роменські дитячі будинки № 1 та № 3 реорганізовані у Роменську школу-інтернат на 210 учнівських місць. (оп.2, спр.89).

За наказом облвно №42 від 07.04.1959 на базі колишньої міської школи №4 та дитячого будинку №1 було створено Роменську школу-інтернат. З 03.05.1959 - школа-інтернат ім. О.А. Деревської.

У повоєнні часи підсобне господарство дитбудинку відіграло важливу роль, бо в державі було сутужно з харчами, більшість яких розподілялась за продовольчими картками.

Станом на 1958 рік дитячий будинок мав таке підсобне господарство свинарник, овочесховище, сарай, птахівник, а саме: коней – 4, корів – 2, телиця – 1, свиней – 76, курей – 30; сад (посаджений у 1956 році – 2,72 га), старий сад – 1 га.

Професійно-трудове навчання вихованців проводилося у майстернях та підсобному господарстві.

Норми харчування на одну дитину 10-12 років у повоєнні роки в інтернатних установах: булки 6 кг, хліба житнього 9 кг, цукру 1,5 кг, крупи (у т.ч. рис) - 3 кг, борошна 0,5 кг, сиру (творог) - 1 кг, молоко – 9 л, сметана 0,5 кг, тваринного масла - 0,9 кг, рослинних жирів – 0,3 кг, риби – 1,2 кг, м'яса – 2,4 кг, оселедця – 0,5 кг, яєць – 1,5 дес., картоплі – 9 кг, овочів – 9 кг, фрукти, ягоди - 4,5 кг, чай – 0,02 кг, кофе – 0,03 кг, повидло – 0,3 кг. З округленням на 1 вихованця – 100 крб.

У 14 років вихованці дитячого будинку випускалися у самостійне життя з мінімальним забезпеченням речами.

У справах є заяви громадян про видачу їм на виховання дітей, здебільше це діти, яких раніш здавали на виховання у дитбудинок, та найближчі рідні – племінники, онуки.

* * * * *

У 2019 році проведено науково-технічну обробку документів постійного терміну зберігання фонду, вдосконалення та переробку описів.

На подальше постійне зберігання були залишені справи: накази та розпорядження Наркомосвіти, обласного відділу народосвіти, по дитячому будинку, домові книги, листування, статистичні відомості, плани та розпорядження щодо виховання дітей, фінансові документи, списки, книги реєстрації та обліку вихованців, особові справи та індивідуальні медичні картки дітей, свідоцтва вихованців про закінчення школи, списки дітей у розшуку, заяви громадян про взяття дітей на виховання, розписки в отриманні дітей, особові справи вихователів, документи по підсобному господарству.

В описах відредаговані заголовки та дати справ, уточнена кількість аркушів, описи передруковано, складено історичну довідку та передмову, акт перероблення опису архівного фонду.

Справи в описах систематизовані за датами. Старі інвентарні описи взяті на облік. На впорядковані документи складено описи № 1 за 1927-1939 роки на 59 справ, опис № 1-о за 1926-1939 роки на 46 справ, опис № 2 за 1946-1959 роки на 67 справ, опис № 2-о за 1946-1959 роки на 67 справ, опис № 3 за 1945-1955 роки на 71 справу, опис № 4 за 1944-1951 роки на 25 справ, опис № 4-о за 1944-1950 роки на 31 справу, опис № 5-о за 1947-1954 роки на 47 справ.

Роменський дитячий будинок
 Роменського районного відділу
 народної освіти
 м. Ромни Роменського району
 Сумської області

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Директор Державного архіву
 Сумської області

_____Ю. ОЛІЙНИК
 _____2019

Фонд Р-6012

Опис № 3
 справ постійного зберігання
 за 1945-1955 рр.

Загальне діловодство. Учбова частина

№№ з/п	Індекс справи	Заголовок справи	Крайні дати документів справи	Крайні дати документів справи	Кількість аркушів у справі	Примітки
1	2	3	4	5	6	7
1.		Положення про підсобне сільське господарство за 1945 рік	1945		11	
2.		Накази, розпорядження Сумського обласного відділу народної освіти по навчально-виховній роботи та іншого змісту	05.08.1947	09.12.1947	16	
3.		Заяви громадян про видачу їм на виховання дітей з дитячого будинку	25.11.1947	24.12.1947	3	
4.		Книга протоколів педагогічної ради	02.01.1948	19.10.1948	36	
5.		Заяви громадян про видачу їм на виховання дітей з дитячого будинку. Розписки про отримання дітей	18.02.1948	18.10.1948	29	
6.		Накази, рішення, розпорядження Сумського обласного відділу народної освіти, виконавчого комітету Роменської районної ради депутатів трудящих по навчально-виховній роботі,	12.01.1948	23.12.1948	30	

1	2	3	4	5	6	7
		підготовці до зими та іншого змісту				
7.		Звіт про медико-санітарне обслуговування дітей за 1948 рік	1948		4	
8.		Накази, рішення, розпорядження Міністерства освіти Української РСР, Сумського обласного відділу народної освіти, виконавчого комітету Роменської районної ради депутатів трудящих по навчально-виховній роботі, підготовці до зими та іншого змісту	19.01.1949	02.12.1949	34	
9.		Книга протоколів педагогічної ради	листопад-грудень 1948	24.11.1949	49	
10.		Плани-календарі роботи дитячого будинку № 1	вересень 1949	грудень 1949	16	
11.		Річний статистичний звіт за 1949 рік	1949		1	
12.		Накази, рішення, розпорядження Міністерства освіти Української РСР, Сумського обласного відділу народної освіти, виконавчого комітету Роменської районної, міської рад депутатів трудящих по навчально-виховній роботі, підготовці до зими, передачі дитячому будинку приміщення по вулиці Щучки № 21 та іншого змісту	18.01.1950	13.09.1950	34	
13.		Протоколи педагогічної ради	13.01.1950	14.12.1950	20	
14.		Плани-календарі роботи дитячого будинку № 1	січень 1950	грудень 1950	67	

1	2	3	4	5	6	7
15.		Оперативний план за 1950-1951 роки	1950	1951	3	
16.		Річний статистичний звіт за 1950 рік	1950	13.01.1951	1	
17.		Накази, розпорядження Міністерства освіти Української РСР, Сумського обласного відділу народної освіти по навчально-виховній роботі, методичних об'єднання та іншого змісту	30.01.1951	30.12.1951	82	
18.		Протоколи педагогічної ради	03.01.1951	05.10.1951	28	
19.		Плани-календарі роботи дитячого будинку № 1	січень 1951	грудень 1951	61	
20.		Рішення, розпорядження виконавчого комітету Сумської обласної ради депутатів трудящих, Сумського обласного відділу народної освіти про передачу дитбудинку від військової частини матеріальних цінностей, фінансово-господарську діяльність	10.01.1951	29.07.1951	9	
21.		Кошторис, штатний розпис за 1951 рік	08.03.1951	01.12.1951	34	
22.		Прибуткова-видатковий кошторис, штатний розпис по підсобному сільському господарству за 1951 рік	1951	11.09.1951	30	
23.		Квартальні касові плани	січень 1951	грудень 1951	6	
24.		Акти ревізій, обстежень фінансово-господарської діяльності	02.02.1951	28.06.1951	13	
25.		Акти перевірок роботи дитячого будинку	05.02.1951	20.12.1951	13	
26.		Річний статистичний звіт за 1951 рік	1951	15.02.1952	1	

1	2	3	4	5	6	7
27.		Річна статистична звітність за 1951 рік	1951	01.01.1952	9	
28.		Річний звіт по підсобному сільському господарству за 1951 рік	1951	01.01.1952	30	
29.		Картки аналітичного обліку по рахунку «основні засоби»	01.01.1951		3	
30.		Річний звіт про діяльність за 1951 рік	1951	01.01.1952	21	
31.		Накази, розпорядження Сумського обласного відділу народної освіти по навчально-виховній роботі, боротьбі з безпритульністю та іншого змісту	11.01.1952	24.12.1952	63	
32.		Накази, розпорядження Сумського обласного відділу народної освіти з питань фінансово-господарської діяльності	22.03.1952	25.12.1952	17	
33.		Кошторис, штатний розпис Роменського дитячого будинку № 1 за 1952 рік	02.02.1952		19	
34.		Кошторис, штатний розпис Роменського спеціального дитячого будинку	червень 1952	грудень 1952	35	
35.		Прибутково-видатковий кошторис, штатний розпис підсобного сільського господарства за 1952 рік. Реєстраційна картка по штатах	1952	26.04.1952	25	
36.		Квартальні касові плани	січень 1952	грудень 1952	10	
37.		Річна статистична звітність за 1952 рік	1952		1	
38.		Річний звіт по підсобному сільському господарству за 1952 рік	1952	01.12.1952	23	

1	2	3	4	5	6	7
39.		Картки аналітичного обліку по рахунку «основні засоби»	01.01.1952	31.03.1952	3	
40.		Річний звіт про діяльність за 1952 рік	1952	20.02.1953	28	
41.		Книга протоколів педагогічної ради	15.01.1952	17.12.1952	34	2
42.		План проведення педагогічних рад за 1952-1953 навчальний рік	1952	1953	9	2
43.		Оперативний план за 1952 рік	1952		4	2
44.		Акт перевірки роботи дитячого будинку	15.01.1952		13	2
45.		Річний статистичний звіт за 1952 рік	1952	01.01.1953	1	2
46.		Накази, рішення, розпорядження Сумського обласного відділу народної освіти, виконавчого комітету Роменської районної ради депутатів трудящих по навчально-виховній роботі, підготовці до зими та іншого змісту. Методичні листи	29.01.1953	04.12.1953	48	2
47.		Наказ Сумського обласного відділу народної освіти про перетворення Роменського спеціального дитячого будинку у дитячий будинок загального типу	15.09.1953		1	2
48.		Інструктивне-методичні листи за 1953 рік	22.04.1953	27.04.1953	45	2
49.		Типові правила внутрішнього розпорядку для робітників дитячого будинку за 1953 рік	1953		9	2
50.		Оперативний план за 1953 рік	04.02.1953		3	2

1	2	3	4	5	6	7
51.		Плани-календарі роботи дитячого будинку	1953		50	2
52.		План прийому вихованців до ремісничих, спеціальних та залізничних училищ за 1953-1954 навчальний рік	1953	1954	2	2
53.		Накази, розпорядження Сумського обласного відділу народної освіти з питань фінансово-господарської діяльності	12.01.1953	12.12.1953	42	
54.		Кошторис, штатний розпис за 1953 рік	23.01.1953	30.04.1953	49	
55.		Наказ Сумського обласного відділу народної освіти про переведення Кролевецького спеціального дитячого будинку в місто Ромни	07.07.1952		1	
56.		Прибутково-видатковий кошторис, штатний розпис підсобного господарства Роменського спецдитбудинку на 1953 рік. Реєстраційна картка по штатах	1953	30.05.1953	30	
57.		Квартальні касові плани	січень 1953	грудень 1953	12	
58.		Приймально-здавальні акти, складені при зміні директора	06.04.1953	03.11.1953	7	
59.		Акт документальної ревізії фінансово-господарської діяльності за період з 1 січня 1953 року по 1 листопада 1952 року	21.11.1953		13	
60.		Річні статистична звітність за 1953 рік	1953	08.01.1954	4	
61.		Річний звіт по підсобному господарству за 1953 рік	1953		15	
62.		Річний звіт про діяльність за 1953 рік	1953	01.01.1954	20	

1	2	3	4	5	6	7
63.		Накази, розпорядження Сумського обласного відділу народної освіти з питань-фінансово-господарської діяльності	07.04.1954	31.12.1954	14	
64.		Кошторис, штатний розпис за 1954 рік	09.02.1954	07.09.1954	39	
65.		Прибутково-видатковий кошторис підсобного сільського господарства за 1954 рік	1954		29	
66.		Квартальні касові плани	січень 1954	грудень 1954	11	
67.		Приймально-здавальний акт, складений при зміні директора. Список вихованців	30.11.1954		6	
68.		Акт перевірки стану роботи дитячих будинків міста Ромни	03.03.1954		23	2
69.		Акт документальної ревізії фінансово-господарської діяльності за період з 1 листопада 1953 року по 1 грудня 1954 року	11.12.1954		8	
70.		Річний звіт по підсобному сільському господарству за 1954 рік	1954	01.01.1955	12	
71.		Річний звіт про діяльність за 1954 рік	1954	01.01.1955	19	

До опису внесено 71 (сімдесят одна) справа з № 1 по № 71 у тому числі:

літерні №№ _____,

пропущені №№ _____

Укладач опису:

Провідний архівіст відділу зберігання,
обліку та довідкового апарату

О. АНДРЮЩЕНКО

22.11.2019

Перевідна таблиця шифрів фонду Р-6012 опис № 3

Новий номер справи по опису № 3	Старий номер справи по опису № 5	Новий номер справи по опису № 3	Старий номер справи по опису № 5	Новий номер справи по опису № 3	Старий номер справи по опису № 5
1.	1	25.	93	49.	109
2.	71	26.	95	50.	110
3.	73	27.	18	51.	111
4.	75	28.	19	52.	112
5.	77	29.	20	53.	39
6.	74	30.	21	54.	43
7.	78	31.	96	55.	97
8.	79	32.	22	56.	44
9.	80	33.	25	57.	45
10.	81	34.	26	58.	46
11.	83	35.	27	59.	47
12.	84	36.	28	60.	54
13.	85	37.	35	61.	55
14.	86	38.	36	62.	56
15.	87	39.	37	63.	57
16.	89	40.	38	64.	59
17.	90	41.	98	65.	60
18.	91	42.	99	66.	61
19.	92	43.	100	67.	62
20.	5	44.	101	68.	116
21.	8	45.	105	69.	63
22.	9	46.	106	70.	69
23.	10	47.	107	71.	70
24.	11	48.	108		